

بهزیستی سازمانی *Organizational Wellbeing*

با پیشگفتاری از
دکتر آذر صائمیان

دکتر جواد فقیهی پور
سارا حسینی ارانی

سرشناسه: فقهی پور، جواد، ۱۳۶۱

عنوان و نام پدیدآور: بهزیستی سازمانی؛ Organizational Wellbeing / با پیشگفتاری از آذر صائمیان؛ جواد فقهی پور، سارا حسینی ارانی؛ [برای] انجمن مدیریت ایران و اتحادیه انجمن‌های علمی، فناوری، نوآوری و تجاری سازی.

مشخصات نشر: تهران: دارالفنون، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۱۱۲ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۹۵۲-۰۶-۴

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۹۳.

موضوع: بهزیستی

Well-being موضوع:

موضوع: بهزیستی — ایران — جنبه‌های اجتماعی

موضوع: Wellbeing -- Iran -- Social aspects

ژانر: آفروده: حسینی ارانی، سارا، ۱۳۵۸

شناسه افزوده: صائمیان، آذر، ۱۳۳۶

شناسه افزوده: اتحادیه انجمن‌های علمی، فناوری، نوآوری و تجاری سازی.

رده‌بندی کنگره: ۲۵

رده‌بندی دیویی: ۳۰۶

شماره کتابشناسی ملی: ۷۹۹۵۷

نام کتاب: بهزیستی سازمانی

با پیشگفتاری از: دکتر آذر صائمیان

مولفین: دکتر جواد فقهی پور - سارا حسینی ارانی

با همکاری: انجمن مدیریت ایران و اتحادیه انجمن‌های علمی، فناوری، نوآوری و تجاری سازی

ناشر: دارالفنون

مدیر هنری: فرزانه دلبری

چاپ و صحافی: مجتمع چاپ اول

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۹۵۲-۰۶-۴

نوبت چاپ: اول - آبان ۱۳۹۸

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۸۶۰۰ تومان

* حق چاپ این اثر، برای مولفین محفوظ است *

دفتر مرکزی: تهران، خیابان ۱۲ فروردین، کوچه بهشت آیین، پلاک ۳۴، انتشارات دارالفنون

www.DFNashr.ir

اگر تو از آموختن سر بتابی
نجوید سر تو همی سروری را

بسوزند چوب درختان بی بر
سزا خود همین است مری بی بری را

درخت تو گر بار دانش بگیرد
به زیر آوری چرخ نیلوفری را

سخن ناشر

جوامع امروزی متشکل از سازمان‌های کوچک و بزرگی هستند که هر یک به نوعی، بخشی از نیازهای افراد جامعه را مرتفع می‌سازند. غالباً این سازمان‌ها، از مدیریتی کارآمد و اثربخش در بخش‌ها و رده‌های مختلف خود برخوردار نباشند، به سبب آنکه رفع این نیازها نخواهند بود؛ بلکه مشکلات بسیار دیگری را نیز موجب خواهند شد. ضعف مدیریت، گاهی سبب بروز خسارات جبران‌ناپذیری بر پیکره یک جامعه می‌گردد، تلاش‌های زیادی بی‌نتیجه خواهد ماند، حق افراد بسیاری تضییع شده و سرمایه عظیمی نیز به هدر خواهد رفت. نگاهی بر ائتلاف بی‌رویه منابع انسانی، مالی و تکنولوژی می‌دهد که اهمیت مدیریت در کشورهای توسعه نیافته و در حال توسعه، بسیار محسوس‌تر از هر محل دیگر است.

اگرچه مدیریت، مقوله‌ای نوظهور نبوده و قدمتی به درازای تاریخ بشریت دارد، ولی با توجه به پیشرفت‌های روزافزون جوامع بشری در دهه‌های اخیر و همراه شدن آن با تغییرات چشمگیر اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فردی، هر روز بر اهمیت آن، چه از نظر تئوری و چه از منظر عملی، افزود می‌شود و ضروری است که بیش از گذشته به آن پرداخته شود.

با توجه به آنچه ذکر گردید و از آنجا که امروزه رشته مدیریت یکی از مهم‌ترین رشته‌های دانشگاهی محسوب شده و گرایش‌های آن نیز در کشور ما رو به افزایش است، انتشارات دارالفنون به عنوان یک ناشر فعال در عرصه کتب دانشگاهی و بالأخص رشته مدیریت، رسالت خود می‌داند که با نشر و چاپ کتب معتبر در این رشته، به نشر دانش روز مدیریت پرداخته و بدین وسیله گامی مثبت در جهت رشد و اعتلای کشور عزیزمان بردارد. بدیهی است که یاری اساتید، صاحب‌نظران و خبرگان این حوزه، پشتوانه‌ای قوی برای ما در نیل به این هدف خواهد بود.

فهرست مطالب

پیشگفتار ۵

فصل اول: تعاریف و مفاهیم بهزیستی سلامتی

۱	 مقدمه
۱	 بهزیستی کارکنان
۷	 ۱- بهزیستی سرفه‌ای
۱۰	 ۲- بهزیستی اجتماع
۱۳	 ۳- بهزیستی مالی
۱۶	 ۴- بهزیستی جسمانی
۱۹	 ۵- بهزیستی گروهی
۲۱	 بهبود بهزیستی کارکنان
۲۳	 منابع و مآخذ فصل

فصل دوم: بهزیستی شخصی

۲۵	 مقدمه
۲۵	 تعاریف بهزیستی شخصی
۲۶	 قلمروهای بهزیستی شخصی
۲۷	 پیشایندهای بهزیستی شخصی
۲۷	 ۱- طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه
۲۸	 ۲- خودمحوری (خودمیان‌بینی یا اگوستریسم)
۲۹	 ۳- صمیمیت
۳۰	 ۴- سبک‌های تفکر
۳۲	 ۵- سبک‌های حل مسأله
۳۴	 منابع و مآخذ فصل

فصل سوم: بهزیستی معنوی

۳۷	 مقدمه
۳۸	 ماهیت بهزیستی معنوی
۳۸	 تعاریف بهزیستی معنوی

۳۹	ابعاد بهزیستی معنوی
۳۹	۱- دیدگاه الیسون
۴۰	۲- دیدگاه فیشر
۴۲	پیشایندهای بهزیستی معنوی
۴۲	۱- پیوند معنوی
۴۲	۲- سرمایه روان‌شناختی
۴۳	۳- رضایت از زندگی
۴۴	پیامدهای بهزیستی معنوی
۴۴	۱- احساس تنهایی
۴۵	۲- گرایش به اعتیاد
۴۵	۳- رضایت ناشویی
۴۶	۴- پیشرفت تحصیلی
۴۶	۵- اضطراب مدرسه
۴۶	۶- رفتارهای خطرناک
۴۶	۷- شادمانی
۴۷	۸- از خود بیگانگی
۴۷	۹- سلامت روان
۴۷	۱۰- رضایت از زندگی
۴۷	۱۱- کیفیت زندگی کارکنان
۴۸	۱۲- رضایت شغلی
۴۸	منابع و مآخذ فصل

فصل چهارم: بهزیستی ذهنی

۵۱	مقدمه
۵۱	ماهیت و مفهوم بهزیستی ذهنی
۵۲	۱- نشاط
۵۲	۲- کیفیت زندگی
۵۲	۳- سلامت روانی مثبت
۵۳	تعاریف بهزیستی ذهنی
۵۳	ابعاد و مؤلفه‌های بهزیستی ذهنی
۵۴	انواع بهزیستی ذهنی
۵۵	مزایای بهزیستی ذهنی
۵۵	۱- سلامتی و طول عمر
۵۶	۲- درآمد، بهره‌وری و رفتار سازمانی

۵۷	۳- رفتار فردی و اجتماعی.....
۵۸	مدل خود ارزشیابی‌های مرکزی؛ ابزار پیش‌بینی به‌زیستی ذهنی.....
۵۹	پیشایندهای به‌زیستی ذهنی.....
۵۹	۱- صفات شخصیتی.....
۶۰	۲- خودکارآمدی.....
۶۰	۳- خوش‌بینی.....
۶۱	۴- سخت‌رویی.....
۶۲	۵- معنای زندگی.....
۶۲	۶- روابط بین فردی.....
۶۳	۷- رفتار شهروندی سازمانی.....
۶۴	کاهش افسردگی؛ عواملی به‌زیستی ذهنی.....
۶۴	منابع و مأخذ فصل.....

فصل پنجم: به‌زیستی روان‌شناختی

۶۷	مقدمه.....
۶۷	ماهیت به‌زیستی روان‌شناختی.....
۶۸	تعاریف به‌زیستی روان‌شناختی.....
۶۸	ابعاد به‌زیستی روان‌شناختی.....
۷۱	پیشایندهای به‌زیستی روان‌شناختی.....
۷۱	۱- منبع کنترل.....
۷۲	۲- خودکارآمدی.....
۷۳	۳- سخت‌رویی.....
۷۴	۴- امیدواری.....
۷۴	۵- تاب‌آوری.....
۷۶	۶- خود ارزشیابی‌های محوری.....
۷۶	۷- معنویت.....
۷۶	۸- هوش معنوی.....
۷۷	۹- مهارت‌های زندگی.....
۷۸	۱۰- آموزش یوگا.....
۷۹	۱۱- شرایط محیط کار.....
۷۹	۱۲- جو اخلاقی.....
۸۰	۱۳- سلامت سازمانی.....
۸۱	پیامدهای به‌زیستی روان‌شناختی.....
۸۱	۱- سلامت روان.....

۸۱	۲- کیفیت زندگی
۸۲	۳- عملکرد شغلی
۸۲	منابع و مأخذ فصل

فصل ششم: بهزیستی شغلی

۸۵	مقدمه
۸۵	تعریف بهزیستی شغلی
۸۶	ابعاد بهزیستی شغلی
۸۷	عوامل تأثیرگذار بر بهزیستی شغلی
۸۸	پیشایندهای بهزیستی شغلی
۸۸	۱- موفقیت شغلی ذهنی
۹۰	پیامدهای بهزیستی شغلی
۹۰	منابع و مأخذ فصل
۹۳	منابع و مأخذ

«به‌زیستی سازمانی؛ زیربنای سرآمدی سازمانی»

Well-being در لغت‌نامه آکسفورد به وضعیت آسایش، سلامتی، خوشبختی اشاره دارد. در سایر لغت‌نامه‌ها و دایره‌المعارف‌های مدیریتی و روانشناسی معادل «بهروری»، «شاد بودن»، «سلامت عمومی»، «به‌زیستی عاطفی»، «تندرستی» و «بهبودی» تعریف شده است. در این کتاب Well-being با رعایت کلیه تعاریف فوق به عنوان «به‌زیستی» عرفی شده است.

در ادبیات «به‌زیستی» عفقان و پژوهشگران به دنبال یافتن ابعاد و مؤلفه‌هایی هستند که بتوانند شرایط بهتر زیستن را از نظر فردی، اجتماعی، حرفه‌ای شناسایی و زمینه‌هایی فراهم نمایند تا با دستیابی به نشاط روحی، روانی و جسمی بتوان آثار خلاقانه را بر روابط اجتماعی «شهروند حرفه‌ای» به صورت مطلوب به نمایش بگذارد.

در به‌زیستی فرد با احساس اثرگذار، مثبت و حقیقت در اموری که به عهده دارد در هر لحظه احساس شادمانی و شغف دارد و با احساس نوع‌دوستی شرایط اطفی بهتری را در محیط خانه، سازمان و شهر خود به همراه دارد. در چنین حالتی احساس تعقل‌خواه با وجد و وفاداری و مسئولیت‌پذیری بیشتر خواهد شد. همچنین موسسه گالوپ تحقیقی انجام داده است که نشان می‌دهد روابط سالم و صمیمانه همکاران، بهره‌وری سازمانی را افزایش می‌دهد. در «به‌زیستی سازمانی»، رهبران سازمان کمک می‌کنند تا احساس رضایت فرد از خود به صورت درونی نهادینه شده باشد. طبیعی است که برنامه‌ریزی برای بهبود شرایط فرهنگی، قانونی، نظارت و کنترل سازمانی می‌تواند تحقق چنین شرایطی را تسهیل نماید. کتاب حاضر با رویکرد شناسایی ابعاد «به‌زیستی سازمانی» مشتمل بر مواردی نظیر به‌زیستی شخصی، به‌زیستی معنوی و... برای استفاده مدیران، کارشناسان، اساتید و دانشجویان علاقه‌مند به حوزه مدیریت و روانشناسی تهیه و تدوین شده است.

انجمن مدیریت ایران به عنوان یکی از انجمن‌های علمی کشور همواره تلاش دارد تا با طرح میاز و مفاهیم علمی و کاربردی در حوزه مدیریت بتواند نسبت به بهبود و ارتقای عملکرد سازمانی، تقویت برنامه‌های رفاه و سلامت که همواره در اهداف دولت‌ها جای دارد نقشی اثرگذار داشته باشد.

دکتر آذر صائمیان

رئیس شورای سیاست‌گذاری مجله مدیریت

انجمن مدیریت ایران

مهرماه ۱۳۹۸